

Cuvânt înainte

Cine nu-l cunoaște pe dl. Alexandru Popescu sau nu i-a citit cărțile apărute până acum ar putea crede că volumul de față este ceea ce americanii numesc *instant book*, cărți întocmite rapid pentru a răspunde interesului marelui public pentru un eveniment abia petrecut. Agitația din societatea românească, din ultimul timp, provocată de „dosariadă”, deconspirări, dezvăluiri ale unor foști agenți ai serviciilor secrete, a îndreptat atenția opiniei publice spre această zonă întunecoasă a istoriei. Într-un astfel de context, o carte despre spionaj, mai exact despre participarea intelectualilor la activități „informative” ar putea părea o întocmire pripită pentru a specula situația specifică a pieții de carte. În cazul lucrării de față, o asemenea opinie este total greșită. Dl. Alexandru Popescu este un fost diplomat, având la „bază” o formație de istoric. Asocierea celor două ipostaze – istoric și diplomat – a fost dublată de o sete de lectură și cultură, orizontul de cunoaștere al autorului devenind astfel tot mai cuprinzător.

Tema aleasă – intelectualii și spionajul – exercită, să recunoaștem, o puternică atracție pentru oricine, dar, mai ales, pentru un diplomat-istoric. Dl. Alexandru Popescu s-a pasionat de această temă și a izbutit să scrie o „istorie universală” care întrunește calitățile unei valoroase contribuții științifice și ale unei lecturi captivante în gradul cel mai înalt. Noutățile, surprizele răsar la fiecare pagină, cititorul aflând cu surprindere că oameni de cultură și artiști de tot felul s-au înregimentat în această activitate, care dispută prostituției statutul de cea mai veche meserie, dar considerată de mulți „**un serviciu de seniori**” (*Herrendienst*). Unul din experții serviciilor secrete, Miles Copeland, în volumul său *The Real Spy World* (Londra, 1974) a fixat patru modalități de recrutare a agenților, dar, probabil, inventivitatea celor care practică acest „sport” poate întrece tiparele cunoscute. Spionajul oferă, de regulă, surprizele cele mai mari. Am rămas mirat, răsfoind *Spionaj și contraspionaj. Dicționarul enciclopedic al serviciilor speciale ruse* (Moscova, 2002), să-l găsesc pe boierul Afanasii Lavrentievici Ordin-Nașciokin (1605–

1680), desfășurând activități informative la Iași, în 1642. O surpriză asemănătoare a fost să-l găsec în cartea d-lui Alexandru Popescu pe cântărețul de muzică ușoară Vico Toriani făcând rapoarte despre mișcările de trupe, observate în timpul turneelor sale în „lagărul socialist“.

Dl. Alexandru Popescu proiectează lumina investigației sale într-o lume care iubește întunericul. Efectul e cu atât mai spectaculos: o carte care întrece romanul polițist.

Acad. Florin Constantiniu